

Livsmedelsverket
Generaldirektör Inger Andersson
Box 622
751 26 Uppsala

AVGIFT FÖR UTFÄRDANDE AV FÖRELÄGGANDE OCH FÖRBUD

Undertecknade miljöchefer vill på detta sätt framföra synpunkter på Livsmedelsverkets agerande och ställningstagande i rubricerad fråga.

Livsmedelsverkets chefsjurist har i ett inlägg på livsteck.net framfört oenighet med Kammarrätten i Göteborg som i en dom fastställt miljönämndens i Göteborg beslut att ta ut avgift för den tid som använts för att utfärda föreläggande och förbud.

Det framgår inte av inlägget hur verket menar att kommunerna ska agera.

- Menar verket, som tillsynsvägledning i frågan, att landets kommuner ska ignorera Kammarrättens dom?
- Är det verkets mening att skattebetalarna ska stå för kostnader som uppstår som ett resultat av att bristande efterlevnad uppdragas vid kontrollbesök på enskilda livsmedelsverksamheter?

I inlägget anförs som stöd för verkets tolkning bland annat att andra EU-länder som till exempel Storbritannien inte tar ut avgift för tid som åtgår att utfärda sanktionsbeslut som föreläggande eller förbud. Enligt under hand inhämtade uppgifter har framkommit att Danmark tar ut avgift för utfärdande av sanktionsbeslut och att även Storbritannien tar ut avgift för sådan hantering, låt vara att man ännu inte har full kostnadstäckning.

Vi har också fått kännedom om att verkets chefsjurist först menat att kostnad för förelägganden etc. borde ingå i timtaxan. Därefter ändrades uppfattningen till att konsekvensen av ett ställningstagande att förelägganden inte utgör offentlig kontroll – dvs varken skall debiteras som extra ordinär kontrolltid eller ingå i timtaxan - blir att sådant arbete ska anslagsfinansieras.

Vi noterar också att enigheten inom verket inte är total. I den färskva vägledningen Planering av offentlig kontroll, fastställd den 18 januari 2011, beskrivs i punkt 10.3.4 på sidan 36, tid för att upprätta och expediera sanktionsbeslut som timtaxegrundande. Av detta följer att det måste anses vara en del av kontrollen!

Livsmedelsverket har därefter den 23 mars 2011 till en handfull kommuner skickat ut ett nytt förslag till avsnitt 10.4 i vägledningen om planering av offentlig livsmedelskontroll. I utkastet upprepas vad som tidigare anförts av verkets chefsjurist. Visserligen hänvisas till Kammarättens dom, men verket anför att man har en annan uppfattning.

I likhet med Kammarätten menar vi att tidsåtgång för utfärdande av föreläggande och förbud får anses utgöra en del av den offentliga kontrollen och en följd av bristande efterlevnad av lagstiftningen. Ansvar för bristande efterlevnad och konsekvenser därav ligger helt hos den enskilde livsmedelsföretagaren. Därav följer enligt vår mening att företagaren också skall ersätta myndigheten för arbete med att utfärda sanktioner.

Vi menar det är logiskt att det livsmedelsföretag som på grund av bristande efterlevnad mot gällande lagstiftning ska betala för de extra timmar som myndigheten måste avsätta för kontrollarbete också ska debiteras för den tid som åtgår att skriva sanktionsbeslut som de facto är ett resultat av kontrollen. I ett nästa steg ska ofta ytterligare kontroller göras för att följa upp om sanktionsbeslutet efterlevs. Härmed är beslutet en del i en process som myndigheten genomför för att tillse att företaget uppfyller lagstiftningens krav.

Vi menar att begreppet kontroll måste ses ur ett något vidare perspektiv än det som verket ger uttryck för. Vi menar att föreläggande och förbud är en naturlig del av kontrollaktiviteterna och att de i det sammanhanget bör jämföras med kontrollrapporter i fall av bristande efterlevnad, låt vara att de inte bara beskriver brister utan beslutar om viss åtgärd. Till stöd för synsättet att sanktioner är en naturlig del av kontrollarbetet vill vi betona att det i ”kontrollförfordningen” finns detaljerat beskrivet exempel på åtgärder vid bristande efterlevnad.

Som ytterligare stöd för vår tolkning att föreläggande och förbud är en del av kontrollen vill vi lyfta fram artikel 9 i kontrollförfordningen. Artikel 9 anger att myndigheten skall upprätta en rapport som i förekommande fall också skall innehålla de åtgärder som den berörda företagaren skall vidta. I Sverige har vi valt att utforma kontrollrapporter som en redovisning av noterade avvikelser. Enligt svensk rättspraxis är en uppmaning att vidta åtgärder ett beslut som skall kunna överklagas. Sådana uppmaningar tydliggörs därför i beslut om föreläggande eller förbud och inte i själva kontrollrapporten som ligger till grund för beslutet. Lagstiftaren har alltså i artikel 9, inom ramen för förfaranden för kontroll, tydligt angivit att krav på åtgärder ska redovisas av myndigheten särskilt vid bristande efterlevnad. Av detta följer att föreläggande och förbud är en del av kontrollförfarandet och att det därför också, i förekommande fall, skall debiteras företaget som extra offentlig kontroll.

Det bör i sammanhanget särskilt påpekas att ett överklagbart beslut är en rättssäkerhetsfråga för den berörde livsmedelsföretagaren.

Slutligen vill vi uttrycka vår förvåning över att verket inte anser sig behöva respektera en dom i Kammarrätten. Vi är medvetna om att olika tolkningar kan uppstå om en lagbestämmelse. Vi anser dock från principiella utgångspunkter att en prejudicerande dom som vunnit laga kraft bör beaktas, även av statliga myndigheter. Det är en av hörnstenarna i det svenska statskicket. Man må anse att Kammarrätten tolkat livsmedelslagstiftningen fel, men rättspraxis får i så fall ändras genom ny lagstiftning. Det är med hänsyn härtill beklagligt att Livsmedelsverkets nya förslag till avsnitt 10.4 i vägledningen inte skickats på remiss till landets samtliga kommuner.

Med vänliga hälsningar

Föreningen kommunala miljöchefer samlad till årsmöte den 8 april 2011